

בנונה צדק מעולים חדשים, שמעטי פעם אנשים אומרים זה זהה: "ישתפר מעט המצח ונחזר לרוסיה". ואני, הציוני הקטן בן השבע, הزادעוזתי. ישבתי וכתבתבי מכתב נרגש לילדי הגולה: "ילדים יהודים, דברו על לב אבותיכם שיבאו לארץ ישראל, כי זאת היא ארצנו" ... וכן הלאה. המכתב התפרסט בעתון "עולם קטן", עתון ילדים שיצא לאור בירושלים. أما היהת בטוחה שבזודאי אהיה מנהיג ציוני, או לפחות סופר.

בתקופת מנוריינו ביפו נולד לנו אח. קראו לו איתן. בהיותו בן חדש אחדים נפטר. אני זכר את אמא מתהלך עם התינוק על הידיים, מתהלך, מתהלך, ופתאום שלחת אותה לקרוא לאבא... התינוק מת.

اما נולדה וגדלה בעיר ששם רומני, בפלך פולטבה באוקראינה. אביה, סבי ישראל זלוטופולסקי, היה סוחר אמיד שסחר בטבק ובכרכבי עישון. המשפחה הייתה מתבוללת, בבית דיברו רוסית ולא אידיש.

בעיר רומני שרה אווירה ציונית ואמא כנראה הושפעה ממנה. רבים מאנשי העליה השנייה, וביניהם מוטיקי נהלה, היו בני עיר זו וסביבתה. פנחס רוטנברג⁵ וחיסים ארלוורוב⁶ היו גם הם מיוצאי רומני.

امي, מריה זלוטופולסקי, בשם איז⁷, הכירה את אבי יוסף מרכובסקי עם בואו לרומני, העיר הגדולה, מעירתו הקטנה סמיונובקה שבפלך צירניגוב. יוסף מרכובסקי היה אותה עת בחור כבן 25, הספיק ללימוד בישיבה, ונתפס להשכלה ולציונות.

לאחר נישואיהם עברו לעיר יקטרינוסלב ושם כבר היו ציונים פעילים בחוגו של מנחם אוסישקין.

בעיר זו נולדנו אנו, שני ילדים הגדולים. לי בחרו את השם יהודה, ולאחותי קראו רוחמה.

לאחר זמן קיבל אבא משרת מורה בעיר יילץ. המ עבר לילץ, הייתה מחוץ לתחומי המושב⁸ ליהודים, הייתה כרוכה בלימוד מקצוע. (יהודי קיבל זכות ישיבה בעיר רק אם היה בעל מלאכה). אבא למד אז כריכת ספרים. יתכן שהבחר במקצוע זה כי היה חובב ספר.

מכאן ואילך, בכל נודיו היו איתנו כל העבודה המיווחדים, והוא המשיך תמיד לכורץ ספרים, בעיקר את ספריו שלו.

בילץ נולדו שני ילדים נוספים למשפחה, תמר ועמנואל. אחרי שבע-שנה שנות נשואים ומגורים ברומני, יקטרינוסלב וילץ, הגיעו הורי,